

Prekentekest: Luk 12,42-48

Jesus sa: «Hvem er da den tro og kloke forvalteren som herren vil sette over tjenestefolket sitt for å gi dem mat i rette tid? Lykkelig er den tjeneren som herren finner i arbeid med dette når han kommer tilbake! Sannelig, jeg sier dere: Herren skal sette ham over alt han eier. Men sett at denne tjeneren sier til seg selv: 'Det varer lenge før min herre kommer,' og så gir seg til å slå tjenesteguttene og tjenestejentene og spise og drikke til han blir full. Da skal tjenerens herre komme en dag han ikke venter, og en time han ikke kjenner, og hogge ham ned og la ham dele skjebne med de vantro. En tjener som kjenner sin herres vilje, og likevel ikke stiller i stand eller gjør det herren vil, han skal få mange slag. Men en som ikke kjenner den, og gjør det som fortjener slag, skal slippe med færre. Av den som har fått mye, skal det ventes mye, og av den som mye er betrodd, skal det kreves desto mer.

Slik lyder Herrens ord.

Hva tenker du når du hører ordet «forvaltning»? Kanskje tenker du på din egen privatøkonomi. Kanskje tenker du på å dyrke jorda. Kanskje tenker du på miljøvern og matproduksjon, rettferdig fordeling, global oppvarming, politikk og multinasjonale selskaper. Kanskje tenker du på ingenting eller noe helt annet for hva jeg vet. Denne søndagen kalles forvaltersøndagen. Det har med den bibelteksten fra Lukasevangeliet som vi hørte å gjøre.

I hele dette kapittel 12 i Lukasevangeliet oppfordrer Jesus tilhørerne til å være himmelvendt. Jesus sa til disiplene: «Vær ikke bekymret for livet, hva dere skal spise, eller for kroppen, hva dere skal kle dere med.» Og han sa: «Se på liljene, hvordan de vokser!» Tanken er at Gud som kler gresset på marken så fint, han har enda større omsorg for sine barn. Det at Gud har denne omsorgen for sine barn, det skal i sin tur gjøre oss fri til å søke Guds rike fremfor alle ting. Det som opptar vår tid og vårt sinn skal derfor ikke være å skaffe ting og eiendom på jorda, men derimot å ha vår skatt i himmelen og vår rikdom i Gud.

Så tenker jeg at i dagens forbrukersamfunn er dette mer aktuelt enn noen gang før. Hvor lett er det ikke at det vi eier setter dagsorden for oss. Jo mer vi har av eiendommer og ting, desto mer tid og omtanke bruker vi på det. Alt skal jo vedlikeholdes og brukes. Jesus sa den gang til sine disipler: «Selg det dere eier, og gi gaver til de fattige,» Luk 12,33 og han advarte mot rikdommens bedrag. Kanskje skulle flere ta disse ordene til seg i dag, for det er sant som Jesus sier: «Hvor din skatt er, der vil også hjertet deres være.» Luk 12,34.

Vår velstand har gitt oss en sterkere identitet som forbrukere enn trolig noen tidsalder før oss. Parolen er: hva vi bruker våre penger, vår tid og våre evner til er en privatsak. Det angår ingen andre enn meg selv. Jeg er min egen lykkes smed. Jeg kan bli hva jeg vil. Jeg kan bruke livet mitt som jeg vil. Jeg kan fritt velge hvem jeg vil være og hvordan jeg vil leve. Men slik kan den tenke som lever uten Gud.

Prekmenteksten i dag minner oss om at vi først og fremst er forvaltere, ikke forbrukere. Nå er det ikke nødvendigvis et motsetningsforhold mellom det å eie og det å forvalte. Men holdningen blir en annen.

Det greske ordet for forvalter er «oikonomos». Det kjenner vi igjen som vårt eget «økonom». Vi skal altså ikke regne oss selv som eiendomsbesittere, men som noen som har et økonomisk ansvar. Som økonomer har vi noe å forvalte på vegne av den som eier. For oss blir det på vegne av Herren.

Betyr det i så fall at vi har det vi eier på lån? Hele livet er jo innrettet slik at vi bruker år av våre liv til å skaffe oss ting og eiendeler, pluss familie og jobb. Så kommer det en tid da vi leverer det vi har fått fra oss, før til sist livet selv blåses ut. Hva har du som du ikke har fått? Jo, kan du kanskje si, jeg har slitt og jobbet for alt jeg har og eier. Det er rett og riktig. Flittighet er en dyd, og det er vel forunt. Likevel er vi alle heldige som bor i den rike delen av verden. Sammenlignet med de virkelig fattige er vi alle født med en sølvskje i munnen. Vi har fått liv. Mange har fått god helse. Vi har fått rikere muligheter enn de fleste. La oss bare bruke det som gode forvaltere.

Til denne dagen lyder det et budskap som er allment kristent. Det handler om å være tro i tjenesten for Herren. Det handler om å stå løpet ut.

Alle sammen har vi noe å forvalte. Du gjør en tjeneste for din neste, men har du tenkt over at du nettopp da har forvaltet på en god måte evner og tid du har fått av Herren? Det følger velsignelse med slikt. Jeg tenker at å være kristen er som å gå på en vei med gatebelysning. Vi har et overlys som følger oss. Når vi går på en opplyst vei tenker vi kanskje ikke så mye over velsignelsen med dette lyset, men vi merker det godt når strømmen går.

Kanskje skal vi se det på samme måte med å være en kristen. Det dreier seg om å «vandre i Guds lys», for å si det med en kjent salmetekst. Lyset gjør at vi ser oppgaver som ligger foran oss etter som vi går. Det kan være gode gjerninger. Det kan være økonomiske bidrag. Det kan være åndelig hjelp og støtte, eller medmenneskelig varme. Jeg er sikker på at i menigheten er det mange gode forvaltere i hverdagen.

Å gå på gudstjenester eller kristne møter er en god forvaltning av søndagene og helligdagene. Det er i seg selv ikke bare en gjerning en gjør for Herren eller til inspirasjon for andre, men først og fremst en bensinstasjon langs landeveien hvor en får fylt opp tanken, eller en oase i ørkenen der en får hvile, livgivende vann og proviant for reisen videre – et sted hvor Herren selv vil utruste deg for dagen i dag og uka som ligger foran.

Blir dette regelmessig og en del av pulsslaget i livet, går du ut og inn av Guds hus, mens Herren selv bevarer din utgang og din inngang fra nå og til evig tid. Du finner en god vekselvirkning mellom tjenesten og det å bli tjent. Brikker faller på plass. Du ser sammenhenger du ikke før har sett. Jesus gir mening og positive overraskelser i livet, trygghet og spennende fornyelse.

Nå handler ikke alt om hva vi kan få ut av livet, selv om mange nok har fokus der. I et større overlys handler det vel så mye om hva Herren kan få

ut av oss og våre liv. Det er mange som ber Herren om hjelp. Kanskje er det du eller jeg som blir en del av svaret på deres bønner.

Kanskje kan det også virke skremmende å tenke seg en Gud som krever. Noen har kanskje erfaring med at livet selv kan kreve mer enn det en kan klare med. Spesielt kan det være vanskelig å leve opp til følte forventninger. På den andre siden finnes det også dem som kjenner seg glemt og ikke regnet med. For dem kan det være godt å vite at i alle fall Herren Jesus regner med dem i sin tjeneste. I et hvert arbeidsforhold skal det være en ballanse mellom hva vi kan yte og hva som kreves. Poenget er at Gud vet hva vi klarer. Det er jo han som har skapt oss. Gud krever ikke mer enn det som han gir oss.

Vi har ikke bestandig alt som kreves når vi starter, men som vi var inne på; i vekslingen mellom gudstjenesten og hverdagslivet ligger kilden til utrusning og ny kraft. Vi må bare tørre å leve himmelvendt, for vi er vel alle på vei mot et større mål? Vi går ikke uten mål og mening. Visst er hverdagen full av små og store gjøremål, alt etter livsfase. I smått og stort viser vi troskap og plikttoppfyllelse. Det er slik det skal være. Så går dagene og årene. Nye oppgaver kommer, andre blir borte og noen består. Det er en betydelig forpliktelse for mange med familie og venner, skolegang og jobb. For noen er egen helse en utfordring i seg selv.

Men også i menigheten har Herren tiltenkt enhver han kjenner sin plass. Jeg tror ingen kristen bør innstille seg på å ikke ha en menighetstjeneste for Gud. Herren utruker sin menighet med nådegaver som skal forvaltes til menighetens beste. Er du usikker på din plass og nådegave, så be om avklaring. Det er et godt råd.

Mange har blitt klar over, det være seg nådegave som livsoppgave etter bønn. Kanskje kommer svaret i form av at noen spør deg om å delta eller bidra. Kanskje kommer avklaringen som en indre overbevisning, eller som oppgaver som bare ligger der foran deg. Livet kan til tider synes mer som en oppgave enn som en gave. Og på sett og vis er det også slik. Men vi har ikke bare det dennesidige som mål for vår vandring, men himmelen og evigheten.

Vi har altså en Herre som krever, men samtidig krever han ikke mer enn han gir. Det skal tro til å gå i hans kraft. Tenk ikke smått om din oppgave og hva du kan gjøre, men vær lydhør og himmelvendt. Troen er som en muskel; den blir sterkere av å brukes.

Jeg sa til å begynne med at i dag lyder det et budskap som er allment kristent. Apostelen Peter spurte Jesus om det han sa om troskap i tjenesten, om å stå løpet ut og advarselen mot å sluntre unna, om dette gjaldt for alle, eller kun for de tolv. Jesus svarte da slik at vi forstår det gjelder alle, men at den som har fått mye, skal det ventes mye av, og at den som er mye betrodd, skal det kreves desto mer av. I svaret til Peter, som i sin helhet er vår pretekst, sier Jesus: «Hvem er da den tro og kloke forvalteren som herren vil sette over tjenestefolket sitt for å gi dem mat i rette tid? Lykkelig er den tjeneren som herren finner i arbeid med dette når han kommer tilbake!»

Noen har fått et større forvalteransvar enn andre. Apostlene var menn som var utvalgt av Herren til å gi åndelig mat til tjenestefolket, det vil si

den kristne menigheten. I dag har vi ikke apostler, men vi har presteembetet som er innstiftet av Gud, og som har sitt utspring i apostelembetet. Dette har som sitt hovedfokus å lære evangeliet og meddele sakramentene. (Jfr. CA V). Det skal stor nåde til å nå fram for den som har fått et stort forvalteroppdrag.

Som prester og menighetsledere trenger vi forbønn. Det vil alltid ligge fristelser til å tilpasse seg mer tiden enn Skriften gir grunnlag for. Jesus sier i dette samme kapittel 12 i Lukasevangeliet at det alltid vil være en reell fare for frafall. Vi vet at Peters senere fornektelse av Jesus ble betegnet som frafall fra troen av Mesteren selv. «Og når du en gang vender om, da styrk dine brødre.» Luk 22,32.

I dag minner Jesus oss om at en dag kommer han tilbake på det store oppgjørets dag. Hver generasjon har ventet på denne dagen, noen med frykt, andre med glede og forventning. Vi vet at ingen tidsepoke har levd så nær til denne dagen som vår. Kanskje kommer Jesus igjen i dag, i morgen – hva vet vel vi? Poenget er at når han kommer må han finne oss i ferd med den tjenesten vi har fått.

Så handler dette om en frihet til å tjene Herren, til å leve under hans rike velsignelse, men også om en sterk forpliktelse i den tjenesten en er kalt inn i og et evighetsalvor.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.